

Nr 108.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av medel till utrustning av statens anstalt för själsligt abnorma manliga skyddshemselever; given Stockholms slott den 1 mars 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

G U S T A F.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

Den 10 december 1937 avgåvo vissa inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga — vilka antagit benämningen 1936 års Hallutredning — betänkande och förslag rörande vården av själsligt abnorma manliga skyddshemselever samt av vanartade sinnesslöa gossar m. m. (statens off. utredn. 1937:46). I detta betänkande föreslogo de sakkunniga inrättande å kronoegendomen ⁷⁰/₁₀₀ mantal Lövsta nr 1 i Trosa—Vagnhärads socken av Södermanlands län av en statens anstalt för själsligt abnorma manliga skyddshemselever. Enligt förslaget skulle å egendomen befintliga byggnader om- och tillbyggas. Kostnaderna för anstaltens inrättande uppskattades av de sakkunniga till omkring

920,000 kronor, därav beräknades ett belopp av 1,900 kronor för statsverkets övertagande av egendomen. Därutöver beräknade de sakkunniga, att för anskaffande av erforderlig utrustning för anstalten skulle erfordras 99,000 kronor, varav 65,000 kronor för inventarier för anstaltsbyggnaderna, 4,000 kronor för medicinsk och teknisk utrustning och 30,000 kronor för levande och döda jordbruksinventarier.

I proposition den 3 mars 1938, nr 198, hemställde Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte, i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas förslag, besluta dels att å ifrågavarande egendom finge inrättas berörda anstalt, dels ock att för ändamålet erforderliga om- och nybyggnadsarbeten skulle utföras för en kostnad av högst 920,000 kronor. Kungl. Maj:t hemställde därjämte, att riksdagen måtte för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor, varav ett belopp av 200,000 kronor var avsett för bestridande av statens utgifter för egendomens övertagande och för påbörjande av arbetena vid Lövstaanstalten.

Sedan riksdagen bifallit sagda proposition, har Kungl. Maj:t den 27 maj 1938 dels uppdragit åt byggnadsstyrelsen att låta utföra ifrågavarande om- och nybyggnadsarbeten för en kostnad av högst 920,000 kronor, dels av nämnda anslag ställt till domänstyrelsens förfogande högst 1,900 kronor för bestridande av statsverkets utgifter för övertagande av kronoegendomen samt till byggnadsstyrelsens förfogande högst 198,100 kronor för igångsättande av ifrågavarande byggnadsarbeten.

Efter det riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t för budgetåret 1939/40 anvisat för ändamålet erforderliga medel, har vidare Kungl. Maj:t den 5 maj 1939 för utförande av omförmälda byggnadsarbeten å Lövsta ställt till byggnadsstyrelsens förfogande ytterligare 720,000 kronor.

I skrivelse den 14 februari 1940 har *socialstyrelsen* — under förmälan att byggnadsarbetena vid Lövsta fortskridit så långt, att Lövstaanstalten borde kunna tagas i bruk före utgången av innevarande budgetår — gjort framställning rörande anskaffande av utrustning för denna anstalt.

Rörande det belopp, som behövdes för utrustningen, har styrelsen anfört följande.

Kostnaderna för utrustningen hade, på sätt framginge av 1938 års proposition i ämnet, av 1936 års Hallutredning uppskattats till 99,000 kronor. Beträffande denna kostnadsberäkning hade föredragande departementschefen icke i nämnda proposition framställt någon erinran.

Med hänsyn till den prisstegring, som under den senaste tiden ägt rum, hade den för Lövstaanstalten tillsatta skyddshemsstyrelsen uppgjort och till socialstyrelsen inkommit med förnyad kostnadsberäkning rörande den behöfliga utrustningen. Beräkningen, som bifogades socialstyrelsens skrivelse, utvisade att, därest anskaffningen begränsades till sådan utrustning, som vore oundgängligen nödvändig, möjlighet funnes att hålla kostnaderna för utrustningen inom det ursprungligen beräknade beloppet av 99,000 kronor.

Rörande sättet för bestridande av de med utrustningen förenade kostnaderna har socialstyrelsen uttalat sig på i huvudsak följande sätt.

I riksstaten för budgetåret 1939/40 hade under femte huvudtiteln upptagits ett reservationsanslag av 343,000 kronor till vissa byggnadsarbeten

vid statens yrkeshem samt skol- och yrkeshem m. fl. Av detta anslag hade avsetts ett belopp av 99,500 kronor för uppförande av en nybyggnad vid Johannisbergs skol- och yrkeshem. Sagda belopp hade ock genom beslut av Kungl. Maj:t den 30 juni 1939 ställts till vederbörande skyddshemsstyrelsens förfogande. I skrivelse den 4 oktober 1939 hade emellertid socialstyrelsen föreslagit, att med uppförandet av nämnda nybyggnad skulle tills vidare anstå. Detta förslag hade motiverats därmed att man vid Johannisberg kunnat iordningställa en provisorisk förläggning samt att därför omedelbart behov icke föreläge av den förläggning, som varit avsedd att anordnas i nybyggnaden. Med anledning härav hade i en vid propositionen den 10 november 1939, nr 79, fogad, inom socialdepartementet upprättad promemoria föreslagits, att nybyggnaden skulle komma till utförande endast i den mån Kungl. Maj:t framdeles prövade sådana förutsättningar vara för handen, som gällde för anslag, upptaget å allmän beredskapsstat. Däremot hade 1939 års urtima riksdag icke haft något att erinra. Genom beslut den 30 december 1939 hade därefter Kungl. Maj:t förordnat, att ifrågavarande byggnadsföretag icke finge utföras med mindre Kungl. Maj:t därtill lämnade tillstånd.

Socialstyrelsen hade numera kommit till den uppfattningen att den berörda nybyggnaden vid Johannisberg icke komme att bliva behöflig under de närmaste åren samt att därför byggnaden icke borde uppföras, även om sådana förutsättningar skulle komma att föreligga, som gällde för anslag upptaget å allmän beredskapsstat. Under sådana förhållanden syntes det lämpligast att det belopp av 99,000 kronor, som behövdes för anskaffande av utrustning för Lövstaanstalten, finge bestridas från det anslagsbelopp, som avsetts för uppförande av nybyggnaden vid Johannisberg.

Enligt den av socialstyrelsen åberopade, av styrelsen för Lövstaanstalten ingivna kostnadsberäkningen skulle utgifterna för anstaltens utrustning liksom enligt de ursprungliga beräkningarna uppgå till 65,000 kronor för inventarier för anstaltsbyggnaderna, till 4,000 kronor för medicinsk och teknisk utrustning samt till 30,000 kronor för jordbruksinventarier.

I ärendet har *byggnadsstyrelsen* den 26 februari 1940 avgivit utlåtande. Styrelsen anför, att de upptagna kostnaderna för gymnastikinredning, metallslöjd samt köks- och tvättutrustning vore för lågt beräknade och måste höjas med sammanlagt 5,500 kronor samt att för anordnande av erforderliga brandposter inom anstalten måste upptagas ett i den ingivna beräkningen icke ingående belopp av 2,400 kronor. Styrelsen anser därför, att det för utrustning av anstalten erforderliga beloppet bör höjas med i runt tal 8,000 kronor till 107,000 kronor.

Då byggnadsarbetena vid Lövstaanstalten, enligt vad jag erfarit, kunna beräknas bliva avslutade under våren 1940, torde nämnda anstalt böra tagas i bruk redan under löpande budgetår. För att så skall kunna ske, måste emellertid snarast möjligt medel ställas till förfogande för anskaffande av för anstaltens drift erforderlig utrustning. Kostnaderna för utrustningen torde i stort sett böra uppskattas i överensstämmelse med byggnadsstyrelsens beräkningar i ämnet. Då emellertid i den till grund för dessa beräkningar liggande, av socialstyrelsen ingivna kostnadskalkylen ingå vissa smärre belopp, såsom kostnader för kläder till eleverna, vilka äro av beskaffenhet att uppenbarligen böra bestridas från det för de statliga skyddshemmen anvisade omkostnadsanslaget, torde det för utrustningen erforderliga beloppet, som

*Departements-
chefen.*

av byggnadsstyrelsen upptagits till 107,000 kronor, kunna begränsas till 105,000 kronor.

Med hänsyn till vad socialstyrelsen anfört beträffande nybyggnaden vid Johannisbergs skol- och yrkeshem, lärer det belopp av 99,500 kronor, som tidigare avsetts för uppförande av denna byggnad icke bliva behöfligt för därmed avsett ändamål. Enligt socialstyrelsens förslag skulle beloppet nu tagas i anspråk för bestridande av utrustningskostnaderna för Lövstaanstalten. Av det anförda framgår emellertid, att beloppet icke kan antagas bliva tillräckligt härför, varför denna utväg icke står till buds. Alldeles bortsett härifrån synes det mig riktigtast, att för ändamålet upptaga ett särskilt anslag. Jag förordar för den skull, att utrustningskostnaderna få bestridas från ett å tilläggsstat II till riksstaten för löpande budgetår under femte huvudtiteln anvisat reservationsanslag. Detta anslag, som synes kunna benämnas utrustning av statens anstalt för själsligt abnorma manliga skyddshemselever, lärer enligt förut angivna beräkningar böra upptagas till 105,000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustning av statens anstalt för själsligt abnorma manliga skyddshemselever* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 under femte huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 105,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Stig Wernstedt.